

Programın Adı

17UY0329-3 ŞEHİR İÇİ TOPLU TAŞIMA OTOBÜS ŞOFÖRÜ SEVİYE 3

Programın Amacı

Bu program şehir içi toplu taşıma otobüs şoförü mesleğinin eğitim almış ve nitelik kazandırılmış kişiler tarafından yürütülmesi ve çalışmalarda kalitenin artırılması için adayların sahip olması gereken nitelikleri, bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlamak, adayların, geçerli ve güvenilir bir belge ile mesleki yeterliliğini kanıtlamasına olanak vermek amacı ile Mesleki Yeterlilik Kurumu mevzuatı referans alınarak hazırlanmıştır.

Başvuru Ön Şartları

- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddelerinde belirtilen sürücü belgesine sahip olması
- Yetkili merkezden alınmış "Psikoteknik Test Raporu"na sahip olması
- Türk Ceza Kanununun "Cinsel saldırı" başlıklı 102., "Çocukların cinsel istismarı" başlıklı 103., "Reşit olmayanla cinsel ilişki" başlıklı 104., "Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma" başlıklı 109., "Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti" başlıklı 188., "Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma" başlıklı 190., "Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak" başlıklı 191., " Fuhuş" başlıklı 227. ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun "Sarhoşluk" başlıklı 35. maddelerindeki suçlardan affa uğramış olsa bile hüküm giymemiş olması

Başvuruda İstenen Belgeler

- Aday Başvuru Formu (Özlük Bilgileri)
- Taahhütname
- Belgelendirme Programı Başvuru Formu ve ekleri
- Sınav ücretinin yatırıldığına dair banka dekontu
- Belge Kullanım Sözleşmesi

Programı Oluşturan Zorunlu Yeterlilik Birimleri

17UY0328-3/A1: İSG, Çevre ve Kalite

17UY0329-3/A2: Sefer Hazırlık ve Otobüsle Sefer Yapılması

Programı Oluşturan Seçmeli Yeterlilik Birimleri

-

Birimlerin Gruplandırılması ve Başvuru Fiyatları

A1, A2 1.050,00 TL

BELGE BASIM ÜCRETİ 200,00 TL

Sınav Ücretinin Yatırılacağı Banka Hesap Bilgileri

GLOBAL BELGELENDİRME HİZMETLERİ A.Ş.

IBAN: TR31 0006 2000 0600 0006 291865

Sınav Türü ve Sınav Süreleri

- A1 / Teorik (Zorunlu) 40 Dakika 4 Seçenekli Test
- A2 / Teorik (Zorunlu) 40 Dakika 4 Seçenekli Test
- A2 / Performans (Zorunlu) 45 Dakika (gerçek uygulama şartlarındaki süreye karşılık)
- Teorik sınavlarda adaylara 4 seçenekli, çoktan seçmeli ve her bir soru eşit puan değerinde test yapılmaktadır. Yanlış cevaplandırılan sorular puan kaybettirmemektedir.
- Performans sınavlarında adayların teatral bir sınav ortamında sınava gireceği birimin "Beceri ve Yetkinlikler" kontrol listesinde yer alan adımları bire bir uygulaması istenmektedir.

Sınav Soru Sayısı, Minimum Geçme Notları ve Başarı Kriterleri

- A1 / Teorik (Zorunlu) 20 Soru
- A2 / Teorik (Zorunlu) 20 Soru
- A2 / Performans (Zorunlu) 53 Adım
- Teorik sınavlarda soruların en az %60'ına doğru yanıt veren adaylar başarılı sayılır.
- Performans sınavlarında adayların başarı sağlaması için **kritik adımların tamamından** başarılı performans göstermek koşuluyla sınavın genelinden asgari %80 başarı göstermesi gerekir.

Yeterlilik Birimlerinin Geçerlilik Süresi

Teorik ve Performansa dayalı sınavlar için yeterlilik birimlerinin geçerlilik süresi, birimin başarıldığı tarihten itibaren 2 (iki) yıldır. Yeterlilik Belgesi alabilmek için bu süre zarfında bir programı oluşturan birimlerin sınavlarının tamamından başarılı olmak gerekmektedir.

Tekrar Sınava Giriş Hakkı

Adaylar girmiş oldukları yeterlilik birim sınavından başarısız olmaları halinde 1 (bir) yıl içinde aynı yeterlilik biriminden sınav ücreti ödemediği takdirde tekrar sınava girme hakkına sahiptir. Tekrar girdikleri bu sınavdan da başarısız olmaları halinde bundan sonra girmek istedikleri sınav birimleri için ilk başvuru koşulları geçerlidir.

Belgenin Geçerlilik Süresi

Belgenin geçerlilik süresi 5 (beş) yıldır. Belgesini yenilemek isteyen adaylar belge geçerliliğinin bitiş tarihine 5 (beş) ay kala ile bitiş tarihi arasında belge yenileme başvuru ücretini veya belge yenileme sınav ücretini kuruluşa ödeyip bir başvuru formu doldurarak başvuruda bulunabilir.

Belgenin Gözetimi ve Gözetim Sonucuna Göre Belge Geçerliliği

Gözetim faaliyeti bulunmamaktadır.

Belge Yenilemede Uygulanacak Yöntem

5 (beş) yıllık geçerlilik süresinin sonunda belge sahibinin performansı aşağıda tanımlanan yöntemlerden en az biri kullanılarak değerlendirilmeye tabi tutulur;

- 5 (beş) yıl belge geçerlilik süresi içinde yeterlilik belgesi kapsamında toplamda en az 2 (iki) yıl veya son altı ay boyunca ilgili alanda çalıştığını gösteren kayıtların (hizmet dökümü, referans yazısı/mektubu, sözleşme, fatura, portfolyo, vb.) sunulması ve belge yenileme başvuru ücretinin ödenmesi,
- Yeterlilik kapsamında yer alan yeterlilik birimleri için tanımlanan Performans Sınavlarına yeniden girilmesi ve belge yenileme sınav ücretinin ödenmesi,

Değerlendirme sonucu olumlu olan adayların belge geçerlilik süreleri 5 (beş) yıl daha uzatılır.

A1: İSG, Çevre ve Kalite

- BG.1 İş sağlığı ve güvenliği konusundaki mevzuatı sıralar.
- BG.2 İş sağlığı ve güvenliği konusundaki prosedür ve talimatları açıklar.
- BG.3 Araçta bulundurulması gereken koruma ve acil durum müdahale ekipmanını sıralar.
- BG.4 Araçta bulundurulması gereken koruma ve acil durum müdahale ekipmanının kullanımını açıklar.
- BG.5 Araç kaynaklı tehlikelere karşı uygulanacak trafik ve güvenlik kurallarını sıralar.
- BG.6 Yolcu kaynaklı tehlikelere karşı uygulanacak trafik ve güvenlik kurallarını sıralar.
- BG.7 Trafik şartlarından oluşabilecek tehlikelere karşı uygulanacak trafik ve güvenlik kurallarını sıralar.
- BG.8 Kaza halinde alınması gereken tedbiri açıklar.
- BG.9 Yapılan işin gereklerine uygun çevre koruma önlemlerini sıralar.
- BG.10 Kullanılan yakıtların çevreye etkilerini açıklar.
- BG.11 Gürültü kirliliğini önlemek için alınacak azami önlemleri açıklar.
- BG.12 Daha az doğal kaynak kullanımını sağlayacak tedbirleri açıklar.
- BG.13 Ekonomik sürüş tekniklerini sıralar.
- BG.14 İş süreçlerinde uygulanması gereken kaliteli hizmet ilke ve kurallarını sıralar.

- BG.15 Yolcu memnuniyetini sağlamak için alınabilecek tedbirleri açıklar.
- BG.16 İş süreci içerisinde uygulanacak yasaların öngördüğü trafik kurallarını açıklar.
- BG.17 İş süreci içerisinde karşılaştığı hata ve arızaları ortadan kaldırmaya yönelik işlemleri açıklar.

A2: Sefere Hazırlık ve Otobüsle Sefer Yapılması

- BG.1 Araçta bulundurulması zorunlu olan araç, gereç ve ekipmanları sıralar.
- BG.2 Günlük ihtiyaç molalarını ayarlarken dikkate aldığı unsurları açıklar.
- BG.3 Aracın periyodik bakımına ilişkin hususları açıklar.
- BG.4 Araçta bulundurulması zorunlu belgeleri sıralar.
- BG.5 Araçta unutulmuş, yolcuya ait herhangi bir malzeme ile ilgili alınması gereken tedbiri açıklar.
- BG.6 Kişisel bakım ve temizlik ile ilgili kuralları açıklar.
- BG.7 Elbise ve üniforma giymeyle ilgili kuralları açıklar.
- BG.8 Günlük iş emirlerinin alınması ile ilgili prosedürü açıklar.
- BG.9 Lastiklerin hava basıncının uygunluğunu kontrol etme yöntemlerini açıklar.
- BG.10 Lastiklerin olması gereken diş derinliği ölçülerini açıklar.
- BG.11 Araç gösterge tablosundaki araca ait değerlerin (yakıt, yağ, hava, şarj lambası, ısı, vb.) olması gereken değerleri açıklar.
- BG.12 Hat başında yapılacak işlemleri sıralar.
- BG.13 Hat başındaki ve duraktaki yolcuyu almayla ilgili kuralları açıklar.
- BG.14 Seyir esnasında alt yapı çalışmaları ve mücbir sebeplerden ötürü güzergah dışına çıkma durumunda izlenecek prosedürü açıklar.
- BG.15 Yolcunun durakta otobüsten indirilmesi ile ilgili kuralları açıklar.
- BG.16 Sürüş sonrası yapılacak kontrolleri ve işlemleri sıralar.
- BG.17 İnsan sağlığına zarar verici, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin, delici ve kesici aletlerin araçta bulundurulması ile ilgili kuralları açıklar.

A2: Sefer Hazırlık ve Otobüsle Sefer Yapılması**Öğrenme Çıktısı: İş organizasyonu yapar.**

- BY.1 Araçta bulundurulması zorunlu belgeleri (sürücü belgesi, vergi levhası, trafik ve tescil belgesi, zorunlu trafik poliçesi, egzoz emisyon kartı, LPG sızdırmazlık belgesi) kontrol eder.

Sefer hazırlığı yapar.

- BY.2 Günlük iş emirlerinin alınması ile ilgili prosedürü izler.
- BY.3 Aracın dış temizliğini kontrol ederek kirli bölgeleri temizler.
- BY.4 Araç dışı görsel birimlerde (cam, kaporta, tampon, vb.) hasar olup olmadığını kontrol eder.
- BY.5 **[KRİTİK]** Lastiklerin üzerinde patlak, kesik, balon olup olmadığını kontrol eder.
- BY.6 **[KRİTİK]** Araç lastiklerinin dış derinliğinin uygun olup olmadığını kontrol eder.
- BY.7 Araç lastiklerinin hava basıncını uygun ölçülerde olup olmadığını kontrol eder.
- BY.8 **[KRİTİK]** Dış ışık, far (kısa ve uzun huzmeli), park, dönüş ışığı kontrolü yapar.
- BY.9 **[KRİTİK]** Aracın altına bakarak herhangi bir yağ ve su sızdırması olup olmadığını kontrol eder.
- BY.10 Motor yağ seviyesini kontrol eder.
- BY.11 Aracın dış fiziksel kontrolleri sonucunda tespit ettiği aksaklıkları giderir.
- BY.12 Aracın iç temizliğini kontrol eder.
- BY.13 Araç içindeki reklam afişleri ve duyuru panolarının güncelliğini kontrol eder.
- BY.14 Şoför ve yolcu koltukları ile yolcu tutacaklarını kontrol eder.
- BY.15 **[KRİTİK]** Yangın söndürme cihazı, ilk yardım çantası, reflektör ve acil çıkış çekiçlerinin varlığını kontrol eder.
- BY.16 Aracın iç fiziksel kontrolleri sonucunda tespit ettiği aksaklıkları giderir.
- BY.17 Aracı rölantide çalıştırarak motorun yeterli derecede ısınmasını sağlar.
- BY.18 **[KRİTİK]** Araç gösterge tablosundan araca ait değerlerin (yakıt, yağ, hava, şarj lambası, ısı, vb.) normal değerlerde olduğunu kontrol eder.
- BY.19 Devir saatini gözlemleyerek, rölanti devrinin beklenen değerlerde olup olmadığını kontrol eder.
- BY.20 Araç içi ve dışı aydınlatmaları, kısa ve uzun huzme farları kontrol eder.
- BY.21 **[KRİTİK]** Acil uyarı ışıklarını çalıştırarak kontrol eder.
- BY.22 Silecekleri ve su fiskiyelerini çalıştırarak kontrol eder.

- BY.23 **[KRİTİK]** Yolcu iniş/biniş kapılarının çalıştığını ve açık olduğunu gösteren kapı ikaz lambalarını kontrol eder.
- BY.24 **[KRİTİK]** Navigasyon, validatör, yolcu bilgilendirme sistemi ve tabelaların çalışıp çalışmadığını ve güzergah tabelalarını kontrol eder.
- BY.25 **[KRİTİK]** Aracın fren sistemlerini fren pedalına basarak kontrol eder.
- BY.26 **[KRİTİK]** Validatöre hat tanımlamasını yapar.
- BY.27 Aracın fonksiyonel kontrolleri sonucunda tespit ettiği aksaklıkları giderir.

Öğrenme Çıktısı: Sefer yapar.

- BY.28 Programlanan sürüşe başlamadan önce oto çıkış kilometresini oto çıkış kağıdına işler.
- BY.29 Belirlenen güzergahta emniyetli ve güvenli bir sürüşle hat başına varır.
- BY.30 **[KRİTİK]** Hat başındaki veya duraktaki yolcuyla trafik kurallarına uygun olarak güvenli bir biçimde araca alır.
- BY.31 Araca binen yolcuların seyahat kartlarını kontrol eder.
- BY.32 **[KRİTİK]** Yolcuların araca bindiğini kontrol ettikten sonra kapıları kapatır.
- BY.33 Trafik kurallarına ve yasal talimatlara uyarak ve trafiği kontrol ederek hareket eder.
- BY.34 Seyir esnasında hız göstergelerini gözlemleyerek belirlenen yasal hız limitini aşmadığını kontrol eder.
- BY.35 **[KRİTİK]** Kapı ikaz lambalarına bakarak durakta incek olan yolcu olup olmadığını kontrol eder.
- BY.36 **[KRİTİK]** Trafik kurallarına uygun olarak, engelli yolcuların da binişine-inişine uygun olacak biçimde belirli bir mesafede durağa yanaşır.
- BY.37 Engelli rampasını açar ve kapatır.
- BY.38 Aracı durdurduktan sonra kapıları açar ve açıldığını kapı ikaz lambalarına bakarak kontrol eder.
- BY.39 **[KRİTİK]** Yolcuların ön kapılardan binip diğer kapılardan indiğini sağ geri görüş aynasına bakarak kontrol eder.
- BY.40 **[KRİTİK]** Yolcu biniş-iniş tamamlandıktan sonra kapıları kapatır ve kapı ikaz lambasının yanıp yanmadığını kontrol eder.
- BY.41 Kapılar kapandıktan sonra aracı hareket ettirerek, trafik kurallarına uygun olarak duraktan ayrılır.
- BY.42 Hat tanımlama levhasını boş, servis dışı vb. şekilde yeniden tanımlar.

- BY.43 Hat sonunda diğer araçların geçişine engel olmayacak şekilde aracı uygun bir yere park eder.
- BY.44 Aracın içini kontrol ederek unutulmuş eşyaları kayıt altına alır.
- BY.45 Çıkış kilometresini işler.
- BY.46 Gerekli prosedürler tamamlandıktan sonra belirlenen güzergahtan emniyetli ve güvenli bir sürüşle park alanına hareket eder.

Öğrenme Çıktısı: Sefer sonrası işlemlerini yapar.

- BY.47 Garaja girmeden aracın cam, ısıtma/soğutma, iç aydınlatma ve havalandırma sistemlerini kapatır.
- BY.48 Gerekli emniyet tedbirlerini alarak aracın enerji akımını keser.
- BY.49 Giriş kilometresi, sürüş esnasında tespit edilen arızalar ve hasarları araç görev kağıdına işler.
- BY.50 Aracı önceden belirlenen yere emniyetli bir şekilde bırakır.

Öğrenme Çıktısı: İş sağlığı ve güvenliği ve acil durum önlemlerini uygular.

- BY.51 **[KRİTİK]** Araçtaki koruma ve acil durum müdahale araçlarının (yangın söndürme cihazı, ilk yardım çantası, işaretleme reflektörü vb.) uygun ve çalışır vaziyette olduğunu kontrol eder.
- BY.52 **[KRİTİK]** Araca ait acil durum müdahale prosedürlerini uygular.
- BY.53 **[KRİTİK]** İnsan sağlığına zarar verici, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin, kesici ve delici aletlerin araca alınmaması ve araçta bulundurulmaması için gerekli kontrolleri yapar.

Meslekte Yatay ve Dikey İlerleme Yolları

Minibüs Şoförü (Seviye 3), Servis Aracı Şoförü (Seviye 3), Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü (Seviye 3) ve Taksi Şoförü (Seviye 3) yeterlilik sınavlarında 17UY0298-3/A1 İSG, Çevre ve Kalite yeterlilik birimi ortak birim olarak kabul edilmiştir.

* Bu program Mesleki Yeterlilik Kurumunun 18.10.2017 tarihinde yayımlanan ve 27.04.2021 tarihinde tadil edilen 17UY0329-3 nolu Şehir İçi Toplu Taşıma Otobüs Şoförü Seviye 3 Ulusal Yeterliliği baz alınarak hazırlanmıştır.